

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลของการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางสุขภาพของประชาชนจากอุตสาหกรรมการผลิตเบียร์ในบ้านแม่ลาด หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ลาด อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 212 หลังคาเรือน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 132 คน จำนวนจากสูตรของเคอร์ซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan (1970) cited in Bernard H.R.,1994) และใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยประยุกต์กรอบแนวคิดปัจจัยที่กำหนดสุขภาพของประเทศแคนาดาของเกวตโคสกีและออย (Kwiatkowski and Ooi, 2001) และปัจจัยที่กำหนดสุขภาพของชุมชนลุ่มน้ำมูน ของ สดใส สว่างไสว (2545) ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านพฤติกรรมสุขภาพ ด้านบริการสุขภาพ และด้านชีวภาพ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ทดลองเครื่องมือกับประชาชนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่ตำบลโค้งวิไล อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson : KR-20) (เพชรน้อย ,ศิริพรและทัศนีย์,2535) ได้ค่าความเชื่อมั่น .77 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและเชิงเนื้อหา

สรุปผลการศึกษา

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 65.91 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 34.09 มีอายุอยู่ช่วง 51-60 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.91 รองลงมาอายุ 61 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.21 อายุเฉลี่ย 52.72 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.42 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสมาชิกอยู่ในครัวเรือน 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.69 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน โดยเฉลี่ย 3.96 คน

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 132 คน อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 51 ปี ขึ้นไป มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมา 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.97 ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานในโรงงานเบียร์ คิดเป็นร้อยละ 98.48 แต่มีสมาชิกในครอบครัวทำงานในโรงงานเบียร์ คิดเป็นร้อยละ 15.15

ก่อนมีการจัดตั้งโรงงานเบียร์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม คิดเป็นร้อยละ 75.76 รองลงมาคืออาชีพกรรมกรหรือรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 13.64 ภายหลังมีการจัดตั้งโรงงานเบียร์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมแต่ลดจำนวนลงเหลือร้อยละ 51.51 รองลงมาคือค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 22.73 รายได้ก่อนมีการจัดตั้งโรงงานเบียร์ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต่ำกว่า 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 29.54 รองลงมาคือมากกว่า 150,001 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 21.97 รายได้เฉลี่ย 92,657.89 บาทต่อปี ภายหลังมีการจัดตั้งโรงงานเบียร์ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 28.03 รองลงมาคือมีรายได้มากกว่า 150,001 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 26.5 รายได้เฉลี่ย 101,434.21 บาทต่อปี สำหรับพื้นที่ทำการเกษตรก่อนมีการจัดตั้งโรงงานเบียร์ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างไม่มีที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 32.57 รองลงมา มีที่ดินอยู่ระหว่าง 26-50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.73 มีพื้นที่ดิน โดยเฉลี่ย คิดเป็น 32.26 ไร่ต่อครอบครัว และพื้นที่ทำการเกษตรภายหลังจากมีการจัดตั้งโรงงานเบียร์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่ดินมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 48.48

อาการเจ็บป่วยก่อนมีการจัดตั้งโรงงานเบียร์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเจ็บป่วยคิดเป็นร้อยละ 40.15 อาการเจ็บป่วยครั้งหนึ่งเจ็บป่วยด้วยโรคระบบกล้ามเนื้อและโครงสร้างคิดเป็นร้อยละ 50.00 ภายหลังมีการจัดตั้งโรงงานเบียร์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเจ็บป่วยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 44.70 อาการเจ็บป่วยครั้งหนึ่งเจ็บป่วยด้วยโรคระบบกล้ามเนื้อและโครงสร้างคิดเป็นร้อยละ 50.00 สิ่งราคาญก่อนมีการจัดตั้งโรงงานเบียร์พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีสิ่งราคาญคิดเป็นร้อยละ 100 ภายหลังมีการจัดตั้งโรงงานเบียร์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสิ่งราคาญคิดเป็นร้อยละ 50.00 สิ่งราคาญได้แก่มีกินหมื่นคิดเป็นร้อยละ 44.25

2. ผลกระทบต่อสุขภาพ

2.1 ผลกระทบต่อสุขภาพด้านเศรษฐกิจด้านบวก พบว่าการมีโรงงานเบียร์ทำให้ชาวบ้านมีงานทำและมีรายได้มากขึ้นร้อยละ 56.82 รองลงมาคือมีรายได้เลี้ยงครอบครัวมากขึ้น และมีเงินเพียงพอสำหรับการรักษาสุขภาพมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 51.51 และ 47.73 ตามลำดับ ด้านลบ พบว่าการมีโรงงานเบียร์ทำให้สินค้าในหมู่บ้านมีราคาแพงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 43.18 จากการสนทนากลุ่ม พบว่าการจัดตั้งโรงงานเบียร์ในระยะแรก คือ ช่วงดำเนินการก่อสร้าง พ.ศ.2542-2544 ประชาชนในพื้นที่บ้านแม่ลาดได้ทำงานในโรงงานเบียร์เป็นจำนวนมาก แต่ทำในบริษัทรับเหมาก่อสร้าง ส่วนใหญ่เป็นแรงงานรับจ้าง ซึ่งเมื่อบริษัทรับเหมาเหล่านี้เสร็จงานก็เลิกจ้างทำให้คนงานเหล่านี้ไม่ได้ทำงานต่อ บางส่วนก็กลับเข้าทำงานในภาคเกษตรกรรมเหมือนเดิม บางส่วนก็ไปทำงานต่างจังหวัดมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ประมาณ 20 คน ที่ได้ทำงานในโรงงาน แต่เป็นแรงงานรับจ้าง

ค่าแรงราคาถูก ในบางช่วงทางโรงงานเบียร์ได้มีการจ้างเหมาคนงานในหมู่บ้านเพื่อให้ไปตัดหญ้า ตัดต้นไม้ในโรงงานแต่ไม่ได้จ้างทุกวัน ชาวบ้านจะได้ทำงานเป็นครั้งคราวเท่านั้น และมีชาวบ้านหลายรายเช่าที่ดินของโรงงานเบียร์ในราคาถูกเพื่อใช้ทำนาจึงทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น แต่บางรายก็เช่าได้ไม่นาน เพราะทางโรงงานเบียร์มีโครงการเตรียมขยายพื้นที่ก่อสร้างโรงงานเพิ่มเติม สำหรับชาวบ้านบางส่วนที่อยู่ในภาวะว่างงาน คือครอบครัวของตนเองได้ขายที่ให้กับทางโรงงานเบียร์ไปทั้งหมดทำให้ตนเองไม่มีพื้นที่ทำการเกษตร ลูกหลานที่เคยทำงานในพื้นที่ก็ต้องไปทำงานต่างจังหวัด การมีโรงงานเบียร์ส่งผลให้เศรษฐกิจดีขึ้นมีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านมากขึ้น ชาวบ้านมีเงินมีใช้ เนื่องจากชาวบ้านในบ้านแม่ลาดประมาณร้อยละ 50 ได้ขายที่ดินให้กับทางโรงงานเบียร์จึงทำให้มีเงินในการใช้จ่าย บางส่วนก็นำเงินที่ได้จากการขายที่ไปลงทุนประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น ค้าขาย ซื้ของเก่า ซื้อาคารพาณิชย์ ทำหอพักให้คนงานเช่า เป็นต้น แต่บางครอบครัวได้ใช้เงินดังกล่าวหมดแล้วเนื่องจากต้องนำเงินที่ได้ไปใช้หนี้และแบ่งให้ลูก ๆ ตนเองจึงต้องกลับมาทำงานรับจ้างทั่วไป และยังพบว่าชาวบ้านได้มีการก่อสร้างและต่อเติมบ้านเรือนหลายหลัง ซื้รถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพิ่มขึ้น การมีโรงงานเบียร์ส่งผลต่อเกษตรกรและผลผลิตทางการเกษตร พบว่าการมีโรงงานเบียร์ในช่วงระยะแรก ๆ มีประชาชนเข้าไปทำงานก่อสร้างในโรงงานทำให้แรงงานในภาคเกษตรกรรมลดน้อยลง และเมื่อโรงงานเบียร์สร้างเสร็จ บริษัทรับเหมาเล็กจ้างคนงานจึงทำให้ประชาชนกลับเข้าสู่ภาคเกษตรกรรมเหมือนเดิมส่งผลให้ผลผลิตมีปริมาณเพิ่มขึ้น

2.2 ผลกระทบที่มีต่อสุขภาพด้านสังคมด้านบวก พบว่าการมีโรงงานเบียร์ทำให้รู้จักคนในชุมชนมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 69.70 รองลงมาคือทำให้มีผู้คนเข้ามาอาศัยในชุมชนมากขึ้น และทำให้หมู่บ้านมีการพัฒนามากขึ้น ร้อยละ 68.18 และ 63.64 ตามลำดับ ด้านลบพบว่าการมีโรงงานเบียร์ทำให้ความปลอดภัยในชุมชนน้อยลงคิดเป็นร้อยละ 47.73 รองลงมาคือทำให้ลูกหลานมีโอกาสเรียนรู้การประกอบอาชีพจากกลุ่มตัวอย่างหรือผู้อาวุโสลดลงและทำให้สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่พร้อมหน้ากันน้อยลง ร้อยละ 35.61 และ 32.58 ตามลำดับ จากการสนทนากลุ่ม พบว่าปัจจุบันการร่วมทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ที่มีในหมู่บ้านมีชาวบ้านมาร่วมทำกิจกรรมน้อยลง อาทิ การพัฒนาหมู่บ้าน การประชุมต่าง ๆ ฯลฯ นอกจากนี้ชาวบ้านที่ไปทำบุญที่วัดมีจำนวนลดลงกว่าเดิมในช่วงวันทำบุญใหญ่ เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา เป็นต้น แต่ในหมู่บ้านมีประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ คือ ประเพณียกรธง ซึ่งจะจัดในช่วงประเพณีวันสงกรานต์ ปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชน พบว่าปัจจุบันในหมู่บ้านได้มีคนต่างถิ่นเข้ามามากขึ้นจึงทำให้ชาวบ้านต้องคอยระวังหรือคอยเป็นหูเป็นตาให้กันและกันในหมู่บ้าน เพราะได้มีการลักขโมยเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ปัญหาเสาพืดพบว่ามีรัฐบาลได้กำหนดนโยบายในการกำจัด

ผู้ค้าและผู้เสพอย่างเค็ดขาด จึงทำให้คนที่เคยเสพต้องหยุดเสพเพราะหาซื้อไม่ได้ ซึ่งแตกต่างจากช่วงที่โรงงานเบียร์กำลังก่อสร้าง ผู้เสพจะเป็นกรรมกรที่มาทำงานกับบริษัทรับเหมาก่อสร้าง แต่เมื่อหมดช่วงก่อสร้างปัญหาเสพติดก็เบาบางลงไป และพบว่าวัยรุ่นในหมู่บ้านได้ออกไปเที่ยวมั่วสุมกันตามร้านอาหาร สถานบันเทิงที่มีอยู่ในตลาดโค้งวิไล จึงเป็นปัญหาสำหรับผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลานของตนเอง ปัญหาอุบัติเหตุ พบว่าภายในบ้านแม่ลาดเกิดอุบัติเหตุบ่อยมาก แต่อุบัติเหตุจะเกิดมากบริเวณหน้าโรงงานเบียร์ วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน พบว่าการให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนของชาวบ้านมีน้อยลง การลงแขกค่านาหรือเกี่ยวข้าวในบ้านแม่ลาดไม่มีแล้ว มีแต่การจ้างแรงงานจึงทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการทำนาเพิ่มขึ้นอีก และชาวบ้านบางส่วนที่ขายที่ดินให้กับทางโรงงานเบียร์ได้เลิกทำการเกษตร เปลี่ยนอาชีพไปทำงานรับจ้างทั่วไป และบางคนไม่ได้ทำงาน เนื่องจากไม่อยากจะกลับไปทำนาอีกเพราะเหนื่อย บางรายที่ยังมีที่ดินเหลืออยู่ก็ให้คนอื่นเช่าและเก็บค่าเช่ารายปี

2.3 ผลกระทบที่มีต่อสุขภาพด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านบวพบว่ากรณีโรงงานเบียร์ทำให้มียานพาหนะในชุมชนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 65.91 รองลงมาคือทำให้มีสิ่งก่อสร้างในชุมชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 59.85 ด้านลบพบว่าทำให้จำนวนสัตว์น้ำในแม่น้ำลำคลองลดลงคิดเป็นร้อยละ 53.03 รองลงมาคือทำให้เกิดอุบัติเหตุมากขึ้น และทำให้มีฝุ่นละอองมากขึ้นร้อยละ 51.51 และ 43.18 ตามลำดับ จากการสนทนากลุ่ม พบว่าน้ำในลำคลองของหมู่บ้านเริ่มมีสีเขียวซึ่งเกิดจากกากเบียร์ที่ทางโรงงานนำมาใช้เลี้ยงปลามีการระบายน้ำจากบ่อปลาผ่านมายังคลองสาธารณะของหมู่บ้านมีกลิ่นเหม็นทำให้ปลาในคลองเกิดการตายเป็นจำนวนมาก น้ำที่จากโรงงานเบียร์ที่ระบายออกมาบางช่วงเวลาไม่มีการบำบัดปล่อยลงสู่แม่น้ำและบึงสาธารณะของหมู่บ้านจึงทำให้ปลาตายเป็นจำนวนมาก และยังพบว่าบริเวณท้ายหมู่บ้านได้รับกลิ่นจากกากวัตถุจากการผลิตเบียร์บ้างแต่ไม่มาก เพราะหมู่บ้านแม่ลาดมีพื้นที่อยู่เหนือลมจึงทำให้ไม่ได้รับกลิ่นเหม็นดังกล่าว แต่หมู่บ้านที่อยู่ได้ลม เช่น บ้านเกาะแดง และบ้านใหม่เจริญราษฎร์ ได้รับกลิ่นและมีปัญหาอยู่ในขณะนี้

4.2 ผลกระทบที่มีผลต่อสุขภาพด้านพฤติกรรมสุขภาพด้านลบพบว่ากรณีโรงงานเบียร์ทำให้มีการบริโภคอาหารจานด่วนมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือทำให้มีการใช้เครื่องดื่มบำรุงกำลังมากขึ้นและทำให้ท่านมีเวลาในการดูแลสุขภาพของตนเองน้อยลงคิดเป็นร้อยละ 22.73 จากการสนทนากลุ่มพบว่าพฤติกรรมการบริโภคของคนในชุมชนมีความสะดวกมากเพราะปัจจุบันในหมู่บ้านมีรถขายของชำมาขายถึงหน้าบ้านและมีตลาดสดอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านไม่ค่อยทำอาหารรับประทานเอง สำหรับบางครอบครัวที่มีคนอยู่กันหลายคนจะนิยมทำอาหารรับประทานกันที่บ้านมากกว่าที่จะซื้อมาจากตลาดเพราะทำเองได้ปริมาณมากและราคาไม่แพง

การเที่ยวหญิงบริการ พบว่าปัจจุบันร้านอาหารที่มีแหล่งบันเทิงบางร้านมีการแอบแฝงในการขายบริการทางเพศ ทำให้มีผู้ชายไปเที่ยวตามสถานที่เหล่านี้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนต่างถิ่นที่มาทำงานที่โรงงานเบียร์ และคนทำงานขับรถบรรทุก ผู้ชายในหมู่บ้านก็มีบ้างแต่ไม่มากนัก

2.5 ผลกระทบที่มีต่อสุขภาพด้านบริการสุขภาพด้านบวกพบว่ากรณีโรงงานเบียร์ทำให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 64.39 รองลงมาคือทำให้มีบริการด้านส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคเพิ่มขึ้นร้อยละ 55.30 ด้านลบพบว่าทำให้สถานบริการด้านสุขภาพที่มีอยู่ให้บริการได้น้อยลงเนื่องจากมีคนเพิ่มขึ้นในชุมชน และทำให้คุณภาพการให้บริการด้านสุขภาพลดลงคิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือทำให้มีเวลาในการใช้บริการตรวจสุขภาพจากสถานบริการด้านสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยน้อยลงร้อยละ 24.24 จากการสนทนากลุ่ม พบว่าการได้รับบริการตรวจสุขภาพและคำแนะนำทางด้านสุขภาพมีการให้บริการในเชิงรุกมากขึ้น ทำให้ประชาชนในบ้านแม่ลาดได้รับคำแนะนำทางด้านสุขภาพ และการควบคุมป้องกันโรคที่อาจจะเกิดขึ้นสำหรับการไปใช้บริการตรวจสุขภาพประชาชนจะไปรับการตรวจสุขภาพเมื่อรู้ว่าตนเองเจ็บป่วย และปัจจุบันประชาชนในพื้นที่บ้านแม่ลาดมีการเพิ่มจำนวนมากขึ้น ทำให้สถานบริการด้านสุขภาพที่มีในพื้นที่ต้องเพิ่มภาระงานมากขึ้น แต่ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะไปแออัดกันที่โรงพยาบาลชุมชนมากกว่าแต่ก่อน แต่โรงพยาบาลได้มีการพัฒนาระบบบริการต่าง ๆ ในโรงพยาบาลให้มีคุณภาพและบริการได้รวดเร็วขึ้น ชาวบ้านให้ความสนใจในการออกกำลังกายเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากกระทรวงสาธารณสุขได้รณรงค์ให้ชาวบ้านหันมาออกกำลังกาย ทำให้ชาวบ้านมีความต้องการสถานที่ในการทำกิจกรรมการออกกำลังกาย และอุปกรณ์ในการออกกำลังกายเพื่อชาวบ้านจะได้มารวมกลุ่มและพบปะกันหลังเลิกงาน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนในหมู่บ้านได้ออกกำลังกาย ความครอบคลุมของชาวบ้านของการได้รับบริการด้านสุขภาพ พบว่าปัจจุบันชาวบ้านในหมู่บ้านทุกคนมีหลักประกันสุขภาพเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ในทุกกลุ่มอายุ รวมถึงคนงานที่มาจากนอกพื้นที่ เพราะทางโรงงานมีการทำบัตรประกันสังคมให้

2.6 ผลกระทบที่มีต่อสุขภาพและพันธุกรรมด้านบวกพบว่ากรณีโรงงานเบียร์ทำให้คนในชุมชนของท่านมีอายุยืนยาวขึ้นคิดเป็นร้อยละ 9.85 ด้านลบพบว่าทำให้มีของเสียที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 45.46 รองลงมาคือทำให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบ ๆ โรงงานเบียร์มีปัญหาการเจ็บป่วยมากขึ้นร้อยละ 44.70 จากการสนทนากลุ่มพบว่า พืช ผัก ผลไม้ หรืออาหารที่รับประทานยังไม่มีสารปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตรายจากทางโรงงานเบียร์ เพราะยังไม่พบชาวบ้านได้รับอันตราย แต่ชาวบ้านก็ระมัดระวังอยู่แล้วในเรื่องการเก็บพืชผักที่ได้มาจากทุ่งนา หรือพื้นที่แหล่งน้ำใกล้โรงงานเบียร์ ด้านสภาพความเจ็บป่วยของประชาชนโดยทั่วไป เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ให้ข้อมูลว่าผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่สถานบริการมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยทั่วไปจะเป็นผู้ป่วยที่เคยมา รักษาที่สถานบริการอยู่แล้ว

โดยสรุปผลกระทบทางสุขภาพของชาวบ้านพบว่าการมีโรงงานเบียร์มีผลต่อการดำเนิน ชีวิตของประชาชนคิดเป็นร้อยละ 53.30

อภิปรายผลการศึกษา

ผู้ศึกษาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษาผลกระทบทางสุขภาพจากอุตสาหกรรม การผลิตเบียร์ในครั้งนี้ 6 ด้าน ดังนี้คือ

1. ผลกระทบที่มีต่อสุขภาพด้านเศรษฐกิจ

จากผลการศึกษาพบว่าการมีโรงงานเบียร์ทำให้ผู้คนมีงานทำและมีรายได้มากขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 56.82 รองลงมาคือมีรายได้เลี้ยงครอบครัวมากขึ้นและมีเงินเพียงพอสำหรับการรักษา สุขภาพ ร้อยละ 51.51 และ 47.73 ตามลำดับ (ตาราง 4) โดยจะเห็นได้จากรายได้ของชาวบ้านก่อน มีการจัดตั้งโรงงานเบียร์พบว่ามีรายได้เฉลี่ย 92,657.89 บาทต่อปีต่อครอบครัว แต่เมื่อมีการจัดตั้ง โรงงานเบียร์พบว่าชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 101,434.21 บาทต่อปีต่อครอบครัว (ตาราง 2) สอดคล้องกับการศึกษาของ นันทนัช เวียนทอง (2545) พบว่า หมู่บ้านที่เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่จะมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการออมเพิ่มขึ้น หนี้สินลดลง ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชน ดีขึ้น เช่นเดียวกับ การศึกษาของมนัส สุวรรณ(2534) พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ จาก การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถมีเงินซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก และการใช้จ่ายสำหรับครอบครัว ทำนองเดียวกับการศึกษาของสุรีย์ บุญญานุพงศ์ (2541) พบว่าหมู่บ้านที่อยู่ในเขตพื้นที่อุตสาหกรรมจะมีรายได้ต่อหัวต่อปีเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและอัตรา การว่างงานจะต่ำ ซึ่งการว่างงานส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคอุตสาหกรรม แต่ผลจากการสนทนากลุ่ม พบว่าการเข้ามาจัดตั้งของโรงงานส่งผลให้ประชาชนในบ้านแม่ลาดมีงานทำเฉพาะในช่วงที่มีการ ก่อสร้างโรงงาน และเมื่องานหมดก็ไม่ได้ทำงานต่อส่งผลให้ประชาชนหลายครอบครัวต้องกลับ เข้าสู่ภาคการเกษตรเหมือนเดิม แต่เปลี่ยนจากการเป็นเจ้าของพื้นที่มาเป็นเช่าที่ดินทำการเกษตร เนื่องจากได้มีการขายที่ดินให้กับทางโรงงาน ประชาชนบางครอบครัวได้ไปทำงานต่างจังหวัด และ มีบางส่วนที่ไม่ได้ทำงานเพราะตนเองมีเงินที่ได้จากการขายที่ดินซึ่งพอกินพอใช้อยู่แล้ว

จากการสนทนากลุ่มพบว่า มีประชาชนบางส่วนได้เปลี่ยนอาชีพจากเกษตรกรรมมาทำธุรกิจส่วนตัว เช่น รับซื้อของเก่า ได้แก่ ขวด กระดาษ เศษเหล็ก เป็นต้น และจ้างแรงงานที่มีอยู่ในหมู่บ้านโดยให้ค่าจ้างรายวัน บางส่วนก็นำเงินที่ได้จากการขายที่ ทำธุรกิจห้องเช่า ทำอิฐแดงใช้ใน งานก่อสร้าง ซี้อรณบรรทุก เพื่อรับจ้างขนผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งอาชีพเหล่านี้ได้ทำให้ประชาชนที่ไม่ได้ไปทำงานต่างจังหวัดในบ้านแม่ลาดมีงานทำตลอดปี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มะณี นิลประเสริฐ (2542) พบว่าพื้นที่ที่กลายเป็นอุตสาหกรรมจะมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย และมีรายได้เพิ่มขึ้น มากกว่าชุมชนพื้นที่เกษตรกรรม

2. ผลกระทบที่มีต่อสุขภาพด้านสังคม

ผลการศึกษา ด้านบวก พบว่าการมีโรงงานเบียร์ทำให้รู้จักคนในชุมชนมากขึ้นร้อยละ 69.70 รองลงมา คือ มีผู้คนเข้ามาอาศัยในชุมชนมากขึ้น และหมู่บ้านมีการพัฒนามากขึ้นร้อยละ 68.18 และ 63.64 ตามลำดับ (ตาราง 5) จากการสนทนากลุ่มพบว่ามีคนงานจากนอกพื้นที่เข้ามาทำงานที่โรงงานเบียร์และพักอาศัยอยู่บริเวณรอบ ๆ พื้นที่ตั้งโรงงานเบียร์ จึงทำให้ประชากรในพื้นที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ชาวบ้านในพื้นที่มีการลงทุนในการสร้างหอพักให้คนงานเช่าพักอาศัยในพื้นที่ใกล้ที่ตั้งโรงงานเบียร์ จึงมีการแออัดในที่พักอาศัยบริเวณนั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุรีย์ บุญญานุพงศ์ (2541) พบว่าการจัดตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมทำให้เกิดความต้องการแรงงาน ซึ่งแรงงานที่มีอยู่ในท้องถิ่นมีจำนวนเพียงพอ จึงต้องมีการอพยพแรงงานจากต่างถิ่นเข้ามาทำงานพื้นที่จึงเป็นผลให้ประชากรในพื้นที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และทำให้เกิดความต้องการที่อยู่อาศัยและบริการต่าง ๆ จำนวนมาก จึงเกิดการขยายตัวในกิจกรรมการพยาบาลต่าง ๆ มากมาย และมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ที่ดินในชุมชน เช่น เพื่ออยู่อาศัย หอพัก การค้า การบริการทางสังคม ฯลฯ ชุมชนมีการเจริญเติบโตขึ้น ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การขยายตัวของการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ที่ดินทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลง ทำให้ชุมชนมีการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตใหม่

ผลกระทบสุขภาพด้านลบ พบว่าการมีโรงงานเบียร์ทำให้ความปลอดภัยในชุมชนน้อยลง ร้อยละ 47.73 รองลงมา คือถูกหลอกลอนมีโอกาสเรียนรู้การประกอบอาชีพจากพ่อแม่หรือผู้อาวุโสวัยน้อยลง และทำให้สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่พร้อมหน้ากันน้อยลง ร้อยละ 35.61 และ 32.58 ตามลำดับ (ตาราง 5) จากการสนทนากลุ่มพบว่า ปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชนปัจจุบันในหมู่บ้านได้มีคนต่างถิ่นเข้ามามากขึ้นจึงทำให้ชาวบ้านต้องคอยระวังหรือคอยเป็นหูเป็นตาให้กันและกันหมู่บ้าน เพราะได้มีการลักขโมยเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ปัญหาเสพติดพบว่ารัฐบาล

ได้กำหนดนโยบายในการกำจัดผู้ค้าและผู้เสพอย่างเด็ดขาด จึงทำให้คนที่เคยเสพต้องหยุดเสพเพราะหาซื้อยาไม่ได้ ซึ่งแตกต่างจากช่วงที่โรงงานเบียร์กำลังก่อสร้าง ผู้เสพยาจะเป็นกรรมกรที่มาทำงานกับบริษัทรับเหมาก่อสร้างแต่เมื่อหมดช่วงก่อสร้างปัญหาเสพติดก็เบาบางลงไป และพบว่าวัยรุ่นในหมู่บ้านได้ออกไปเที่ยวมั่วสุมกันตามร้านอาหาร สถานบันเทิงที่มีอยู่ในตลาด จึงเป็นปัญหาสำหรับผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลานของตนเอง ปัญหาอุบัติเหตุพบว่ามีอุบัติเหตุจะเกิดมากบริเวณหน้าโรงงานเบียร์ นอกจากนี้ยังพบว่าการให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนของชาวบ้านมีน้อยลง การลงแขกดำนาหรือเกี่ยวข้าวในบ้านแม่ลาดไม่มีแล้ว มีแต่การจ้างแรงงานจึงทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการทำนาเพิ่มขึ้นอีก และชาวบ้านบางส่วนที่ขายที่ดินให้กับทางโรงงานเบียร์ได้เลิกทำการเกษตร เปลี่ยนอาชีพไปทำงานรับจ้างทั่วไป และบางคนไม่ได้ทำงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ แสงอรุณ เจริญจันทร์แดง (2541) พบว่าประชาชนที่ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในชุมชนแห่งใหม่ จะส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรมีการเปลี่ยนแปลงปัจเจกบุคคลและครอบครัว ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนในท้องถิ่นเดิมกับผู้ที่มาอยู่ใหม่ ผลกระทบที่ชุมชนได้รับทำให้ชุมชนนั้นกลายเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมที่เปราะบางและต้องใช้เวลาอันนานที่จะทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมดีขึ้น และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ มาซาคิ โอชิยาม่า (2538) พบว่า การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางสังคมของ ชุมชนบริเวณเขตอุตสาหกรรมเกิดจากอิทธิพลภายนอกได้เข้ามาแทรกในชีวิตประจำวันของประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น คนในชุมชนได้รับผลที่แตกต่างจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามกลุ่มคนแต่ละวัย เช่นในกลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมกับคนนอกชุมชนมาก และเพิ่มมากขึ้นตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก การเข้าไปมีส่วนร่วมของกลุ่มวัยรุ่น ในการร่วมมือจัดกิจกรรมต่าง ๆ การรับวัฒนธรรมภายนอกชุมชนที่มีความเสรีนิยม วิธีการทำงานการจ้างงานที่ยึดเงินตราเป็นหลักจึงกลายเป็นกระแสนิยมติดอยู่กับวัตถุ การพยายามแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบวัตถุให้กับตนเอง ส่งผลกระทบต่อรากฐานการถ่ายทอดการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการที่จะอยู่ร่วมกัน การทำงานหาผลประโยชน์ร่วมกันเปลี่ยนไปในลักษณะตัวใครตัวมัน แยกทุกสิ่งทุกอย่างออกเป็น ส่วน ๆ เอกเทศ ยิ่งขึ้น และมีการสะสมผลประโยชน์ส่วนตัวมากยิ่งขึ้น

3. ผลกระทบต่อสุขภาพด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ผลการศึกษา ด้านบวก พบว่าการมีโรงงานเบียร์ทำให้มียานพาหนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 65.59 รองลงมา คือมีสิ่งก่อสร้างเพิ่มขึ้นในชุมชน ร้อยละ 59.85 (ตาราง 6) จากการสนทนากลุ่มพบว่าการมีโรงงานทำให้มีการเข้ามาอยู่อาศัยในชุมชนเพิ่มขึ้นทำให้คนงานมีความจำเป็นที่จะต้องรถยนต์

จักรยานยนต์ไปทำงานทำให้เวลาเข้าทำงานจะมีการจราจรพลุกพล่านในช่วงนั้น ประกอบกับโรงงาน เบียร์มีการขนส่งวัตถุดิบในการผลิตทำให้มีปริมาณรถบรรทุกเพิ่มขึ้น และมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อย ครั้งบริเวณหน้าโรงงานเพราะบริเวณนั้นไม่มีสัญญาณไฟจราจร ในด้านสิ่งก่อสร้างการเข้ามาจัดตั้ง โรงงานในพื้นที่ส่งผลให้จำนวนของห้องเช่า ตึกแถว อาคารพาณิชย์ สิ่งก่อสร้างเพิ่มขึ้น มีร้านค้า ร้านอาหารเข้ามาให้บริการเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับกับประชากรที่เพิ่มจำนวนขึ้นในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาของ สุริย์ บุญญานุกงศ์ (2541) พบว่าการอพยพแรงงานจากต่างถิ่นเข้ามาอยู่ในพื้นที่ เป็นผลทำให้ประชากรในพื้นที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเป็นผลทำให้เกิดความต้องการที่ อยู่อาศัยและบริการต่าง ๆ จำนวนมาก จึงเกิดการขยายตัวของกิจกรรมการบริการต่าง ๆ มากมาย มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ที่ดินในชุมชน เช่น การใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัย การค้า การบริการทาง สังคม บริการสาธารณสุข โภค สาธารณูปการ ฯลฯ ทำให้ชุมชนมีการเจริญเติบโตขึ้น ผลกระทบ ด้านลบ พบว่าการมีโรงงานเบียร์ทำให้จำนวนสัตว์น้ำในแม่น้ำลำคลองลดลง ร้อยละ 53.03 รองลง มาคือทำให้เกิดอุบัติเหตุมากขึ้นและมีฝุ่นละอองมากขึ้น ร้อยละ 51.51 และ 43.18 ตามลำดับ (ตาราง 6) จากการสนทนากลุ่ม พบว่าลำคลองและบึงสาธารณะซึ่งมีพรรณปลาที่ชาวบ้านนำมา ปล่อยเลี้ยงไว้จำนวนมากได้ตายลงเป็นจำนวนมาก ซึ่งเกิดจากการปล่อยน้ำทิ้งที่ไม่มีการบำบัดลง ไปในลำคลองส่งผลให้ปลาที่อาศัยอยู่ในลำคลองมีการตายเป็นจำนวนมาก และน้ำมีการเน่าเสียและ ส่งกลิ่นเหม็นในบางแห่ง ทำให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นได้รับผลกระทบจากการปล่อยน้ำทิ้ง ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (ตาราง 3) พบว่าก่อนมีการจัดตั้งโรงงานเบียร์ไม่ มีสิ่งรบกวนร้อยละ 100 แต่ภายหลังจากการจัดตั้งโรงงานเบียร์พบว่ามีสิ่งรบกวนร้อยละ 50.00 สิ่งรบกวนที่พบมากที่สุดคือกลิ่นเหม็น ร้อยละ 44.25 รองลงมาก็คือฝุ่นและเสียงดัง ร้อยละ 30.97 และ 20.35 ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุริย์ บุญญานุกงศ์ (2541, เรื่องเดิม) พบว่า การเข้ามาจัดตั้งของอุตสาหกรรม โดยไม่มีการเตรียมการรองรับก่อให้เกิด ผลกระทบต่อหมู่บ้านทั้ง ด้านกายภาพ สังคม และสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่เกิดขึ้นอาทิ ขยะ น้ำเสีย อาชญากรรม การแพร่ระบาดของ โรคเอดส์ ฯลฯ การขาดข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิต อุตสาหกรรมแบบสมัยใหม่ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ชุมชนต้องประสบปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะ น้ำเสีย กากอุตสาหกรรม ฯลฯ และปัญหาสุขภาพของประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผล ต่อเนื่องในระยะยาว

4. ผลกระทบต่อสุขภาพด้านพฤติกรรมสุขภาพ

ผลการศึกษา พบว่า การมีโรงงานเบียร์ทำให้มีการบริโภคอาหารจานด่วนมากขึ้น ร้อยละ 25.00 รองลงมา คือ มีการใช้เครื่องดื่มบำรุงกำลังมากขึ้น และมีเวลาในการดูแลสุขภาพของตนเอง

น้อยลง ร้อยละ 22.73 (ตาราง 7) จากการสนทนากลุ่ม พบว่าการซื้ออาหารรับประทานของประชาชนมีความสะดวกมากขึ้น ซึ่งมีผลมาจากการเพิ่มจำนวนร้านค้าในตลาด มีการขายอาหารโดยนำอาหารใส่รถนำเข้าไปขายถึงบ้านทำให้ประชาชนไม่ต้องเสียเวลาในการเลือกซื้ออาหารและไม่ต้องเดินทางออกจากบ้าน จึงทำให้ไม่สามารถเลือกอาหารที่ร่างกายต้องการได้เต็มที่ และการที่ประชาชนต้องทำงานเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีประชาชนบางส่วนดื่มเครื่องดื่มบำรุงกำลังหรือกาแฟมากขึ้น เพื่อให้ตนเองสามารถทำงานได้โดยไม่เกิดการเมื่อยล้า เพราะเกิดจากสารที่มีอยู่ในเครื่องดื่มเหล่านั้น ทำให้ร่างกายเกิดการใช้งานมากเกินไปจากการทำงานเหล่านั้นเกินกำลัง และจากการทำงานทำให้ประชาชนบางส่วนไม่มีเวลาเวลาในการดูแลตนเองในด้านสุขภาพเพราะเกรงว่าจะทำงานไม่ทันเป็นผลให้ร่างกายเกิดการเจ็บได้ง่ายขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าสังคมที่เน้นอุตสาหกรรมเป็นหลักทำให้คนตระหนักถึงคุณค่าของเวลามากขึ้น การมุ่งเน้นที่ผลประโยชน์ หรือตัวเงินที่จะได้รับ ทำให้การใช้เวลาส่วนตัวหรือเวลาต่อครอบครัวน้อยลง พฤติกรรมสุขภาพ เปลี่ยนแปลง เช่น การบริโภคอาหารที่ปรุงมาแล้วเบ็ดเสร็จ การเปลี่ยนแปลงทางสุขนิสัยที่เกิดขึ้น ไม่ใช่เกิดเฉพาะสังคมเมือง แต่เกิดในสังคมชนบทเช่นเดียวกัน เช่น แม่ในชนบทนิยมซื้อจ็อกสำเร็จรูปใส่ถุงพลาสติกมาป้อนบุตรที่ยังเล็ก และซื้อซีโรงไก่ชุบแป้งทอดจากตลาดหรือที่มาเร่ขายเป็นอาหารกลางวันให้บุตรในวัยเรียน แม้แต่พฤติกรรมส่วนบุคคลก็จะเปลี่ยนไป เช่นสตรีในชนบทที่หารายได้ด้วยการรับจ้างทอผ้าจากโรงงานในเมืองจะตั้งหน้าตั้งตาทอผ้าจนละเลยการดูแลตนเอง เช่น บางรายจะกลั้นปัสสาวะเป็นเวลานาน ทำให้เกิดกระเพาะปัสสาวะอักเสบ การรับประทานอาหารไม่เป็นเวลา จะรับประทานอาหารเมื่อหิวทำให้เกิดปัญหาโรคกระเพาะอาหาร เป็นต้น (รายงานวิจัยพฤติกรรมสุขภาพ, 2535)

5. ผลกระทบต่อสุขภาพด้านบริการสุขภาพ

ผลการศึกษาด้านบวกพบว่าการมีโรงงานเบียร์ทำให้เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้นร้อยละ 64.39 รองลงมา มีบริการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคเพิ่มขึ้นร้อยละ 55.30 (ตาราง 8) จากการสนทนากลุ่ม พบว่าประชาชนได้รับบริการตรวจสุขภาพและคำแนะนำทางด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีการให้บริการในเชิงรุกมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระทรวงสาธารณสุขได้มีการปฏิรูประบบสุขภาพให้สถานบริการด้านสุขภาพทุกแห่งมีการพัฒนามาตรฐานและคุณภาพของระบบการให้บริการประชาชนและเน้นบริการเชิงรุกเพิ่มมากขึ้น และการให้งบประมาณสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรักษาสุขภาพในทุกกลุ่มอายุ ทำให้ประชาชนได้รับคำแนะนำทางด้านสุขภาพและการควบคุมป้องกันโรคที่อาจจะส่งผลต่อตัวเองและคนรอบครัว

อย่างทั่วถึงและเป็นประโยชน์มากขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าบริการที่เน้นด้านการส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคมียุทธศาสตร์ต่อสถานะสุขภาพของประชาชนในทางที่ดี บริการเหล่านี้ได้แก่บริการอนามัยแม่และเด็ก การดูแลก่อนคลอด การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค การตรวจวินิจฉัยตั้งแต่ระยะแรก การให้สุขศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ และทางเลือกต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น เพื่อการมีสุขภาพดี (Kwiatkowski and Ooi, 2001) ผลกระทบด้านลบ พบว่าการมีโรงงานเบียร์ทำให้สถานบริการด้านสุขภาพ ที่มีอยู่ให้บริการได้น้อยลง เนื่องจากมีคนเพิ่มขึ้นในชุมชน และคุณภาพการให้บริการลดลง ร้อยละ 25.00 (ตาราง 8) สอดคล้องกับการสนทนากลุ่มที่พบว่าปัจจุบันประชาชนมีการเพิ่มจำนวนขึ้น ทำให้สถานบริการด้านสุขภาพที่มีในพื้นที่ต้องเพิ่มภาระงานมากขึ้น แต่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันในผู้ป่วยทุกคน และมีการให้บริการในเชิงรุก และการตั้งรับอยู่ที่สถานบริการ มีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการให้บริการผู้ป่วยให้ดีขึ้น เพราะปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้สนับสนุนงบประมาณให้มีจำนวนเพียงพอและส่งเสริมให้สถานบริการให้บริการประชาชนในเชิงรุกมากขึ้น แต่ด้วยจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะไปแออัดกันอยู่ที่โรงพยาบาลชุมชน เพราะทางโรงพยาบาลมีการพัฒนาระบบการให้บริการผู้ป่วยทำให้ลดระยะเวลาในรักษาพยาบาลลงทำให้ผู้ป่วยก็ได้รับการตรวจทุกคนและกลับบ้านเร็วขึ้น

6. ผลกระทบด้านชีวภาพและพันธุกรรม

ผลการศึกษาด้านลบ พบว่าการมีโรงงานเบียร์ทำให้มีของเสียที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพมากขึ้น รองลงมา คือ มีปัญหาการเจ็บป่วยมากขึ้น ร้อยละ 44.70 (ตาราง 9) จากการสนทนากลุ่ม อาจเป็นเพราะในพื้นที่ตั้งโรงงานเบียร์ได้มีการปล่อยของเสียที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชน เช่น น้ำทิ้ง กากวัตถุดิบจากการผลิตเบียร์ส่งกลิ่นเหม็น ถ้าไม่มีระบบการบำบัดการจัดการเรื่องของเสียที่ดีจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่บริเวณนั้นในระยะยาวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่งผลถึงสภาพร่างกายและจิตใจของประชาชนที่ต้องทนอยู่กับสภาพแวดล้อมเหล่านั้นทำให้คุณภาพชีวิตต่ำลง และถ้าหากปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข อาจทำให้การเจ็บป่วยของประชาชนในพื้นที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งพบวก่อนมีโรงงานเบียร์มีผู้ป่วย ร้อยละ 50.15 ภายหลังการจัดตั้งมีเพิ่มขึ้น ร้อยละ 54.70 (ตาราง 3) จากการสนทนากลุ่ม พบว่าสภาพความเจ็บป่วยของประชาชนโดยทั่วไป ผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่สถานบริการมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่ไม่ทราบว่ามีสาเหตุมาจากแหล่งใดเพราะโดยทั่วไปจะเป็นผู้ป่วยที่เคยมารักษาที่สถานบริการอยู่แล้ว สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรีย์ บุญญาบุณย์ (2541) พบว่าการเข้ามาจัดตั้งของอุตสาหกรรม ส่งผลกระทบต่อหมู่บ้านทั้งด้านกายภาพ

สังคม และสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่เกิดขึ้นอาทิ ขยะ น้ำเสีย อาชญากรรม การแพร่ระบาดของโรค เอชไอวี ฯลฯ ทำให้ชุมชนต้องประสบปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะ น้ำเสีย กากอุตสาหกรรม ฯลฯ และปัญหาสุขภาพของประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องในระยะยาว

ข้อจำกัดในการศึกษา

1. การศึกษาคั้งนี้ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ ดังนั้นผลการศึกษาคั้งนี้จึงไม่สามารถนำไปอ้างอิงถึงประชาชนในพื้นที่อื่นได้

2. ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานในโรงงานเบียร์ จึงทำให้ผลการศึกษาอาจไม่ครอบคลุมถึงผลกระทบต่อผู้ทำงานในโรงงานเบียร์

3. การศึกษาคั้งนี้เป็นเพียงการสำรวจเบื้องต้นของการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ ด้วยระยะเวลาในการศึกษามีความจำกัดจึงไม่สามารถดำเนินการ ได้ครบตามขั้นตอนทางการประเมินผลกระทบสุขภาพ

4. การศึกษาคั้งนี้ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ เพราะเป็นเพียงการสำรวจเบื้องต้น จึงไม่เป็นไปตามการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ควรมีการควบคุม ตรวจสอบการจัดการกับระบบการบำบัดน้ำเสียและน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วสู่แม่น้ำลำคลอง ของสาธารณะ

2. ควรมีการจัดการตรวจสอบการทิ้งขยะหรือกากวัตถุดิบจากโรงงาน และการส่งกลิ่นไปยังชุมชนบริเวณรอบ ๆ โรงงาน

3. ควรมีการวางแผนรองรับในเรื่องการจัดหาอาชีพ การส่งเสริมอาชีพสำหรับประชาชน ที่อยู่ในหมู่บ้าน

4. ควรมีการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค แก่ประชาชนในการรักษาสุขภาพให้มีสุขภาพที่ดี

5. ควรมีการวางแผนการใช้ที่ดินในหมู่บ้านเพื่อรองรับการขยายพื้นที่ในการก่อสร้างต่าง ๆ หรือรองรับคนจากนอกพื้นที่ที่จะมาทำงานที่โรงงาน

6. ควรมีการจัดการระบบการจราจรบริเวณหน้าโรงงานหรือภายในชุมชน และช่วงเวลาที่มีการจราจรคับคั่ง เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

7. ควรมีการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมจากประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ก่อนจะมีการจัดตั้งโรงงาน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับผลกระทบทางสุขภาพจากอุตสาหกรรมการผลิตเบียร์ให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบทั้งหมดและครอบคลุมผู้ที่ทำงานในโรงงานเบียร์
2. ควรมีการศึกษาผลกระทบทางสุขภาพให้ครอบคลุมกระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพใน 6 ขั้นตอน
3. ควรมีการศึกษาภาวะสุขภาพอนามัยของคนทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตเบียร์
4. ควรมีการติดตามประเมินผลภาวะสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่อำเภอคลองขลุงเขตพื้นที่ตั้งโรงงาน
5. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ระดับปัญหาทางสภาวะแวดล้อม เช่น วัดระดับน้ำทิ้งที่ปล่อยออกมาหรือ มลพิษทางกลิ่นของภาควัตถุดิบจากการผลิตนำมาทิ้ง เพื่อจะได้มีการควบคุมและตรวจสอบได้ดียิ่งขึ้น